

ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ НА ОСНОВІ ЛАЙТ-НОВЕЛИ СУМІНО ЙОРУ «ЗНОВУ БАЧУ СОН, ЩО СНИВСЯ МЕНІ ВЧОРА» (また同じ夢を見ていた)

Харчук Анастасія Олегівна, студентка IV курсу (групи ФКБ-2-18-4.0д.), спеціальності «Філологія» Інституту філології Київського університету імені Бориса Грінченка.

Науковий керівник: Д.П. Москальов, кандидат філологічних наук, доцент кафедри східних мов та перекладу Інституту філології Київського університету імені Бориса Грінченка.

У статті здійснено спробу аналізу використання японського простого стилю у лайт-новелах на прикладі новели «Знову бачу сон, що снився мені вчора».

Ключові слова: лайт-новела, японська література, простий розмовний стиль, сленг.

Актуальність та доцільність дослідження. Актуальність роботи зумовлена зростанням запити на японську масову літературну культуру українською аудиторією, і, відповідно, необхідністю представити елементи чужої для українців культури. Окрім того оскільки мова постійно розвивається, відповідно, такі явища як молодіжний сленг потребують постійного аналізу, що ми і намагаємося робити у нашому перекладі, паралельно представляючи і порівнюючи японський і український сленг. Лайт-новела – це унікальний стиль японського роману, який зародився відносно нещодавно. Написання роману орієнтоване на сучасні тенденції молоді, тому вживається спрощений стиль письма, скорочення важких назв та назв, використання сленгової мови.

Мета статті: проаналізувати особливості японського сучасного стилю письма, використання спрощення мовних засобів, представити українцям чужу культуру та суспільство в її сучасному вигляді.

Аналіз останніх публікацій. У роботі ми спираємося на досягнення японістів та мовознавців в сфері вивчення сленгу та японської молодіжної

культури. Відомо, що рушійною силою суспільства є цифрові знавці, котрі освоїли і призвичаїлись до технологічних винаходів, таких як смартфони та iPad. У зв'язку з цим організаційна модель медіа «трансформується», щоб відповідати цифровій епосі та інтернету. Тож багато видавців намагаються відповідати тенденціям і поєднують свою діяльність з ІТ потребами. Так, Kadokawa Group Holdings провели аналіз і виявили, що їх книжковий бізнес (лайт-новели, комікси) у 2012 році виріс на 9,1% у порівнянні з 2011 роком. Книги в м'якій обкладинці формату бункобон завжди ставали хітами продажів (Kadokawa, 2012). Бункобон – це японський термін, що позначає книги у м'якій палітурці кишенькового формату зі сторінками «листівочного» розміру 10,5x15 см (LIGHT READING, Arts & Entertainment).

Продажі лайт-новел у 2012 році допомогли Kadokawa Group Holdings посісти перше місце за часткою ринку. Лайт-новели, що публікуються у форматі бункобон, які подобаються переважно читачам підліткового та двадцятилітнього віку. Лайт-новели є формою розваги, яка спеціалізується на персонажах і широко використовує ілюстрації.

Ринок лайт-новел приблизно оцінюється у близько 20 мільярдів єн (166,7 мільйона доларів при 120 єнах за долар), а щорічно публікується близько 30 мільйонів примірників. Багато видавничих компаній цікавляться розширенням свого бізнесу публікаціями лайт-новел, оскільки їхні історії легко перетворити в мультимедійну суміш, що включає аніме, мангу, відеоігри та електронні книги (SEVEN SEAS ENTERTAINMENT LAUNCHES NEW «LIGHT NOVEL» IMPRINT).

Виклад основного матеріалу дослідження. Ранобе чи лайт-новела (яп. ライトノベル «Райто ноберу») – це стиль японського роману для молоді, орієнтований на учнів старших і середніх шкіл (ライトノベル文学論, 榎本秋, 2008). Сам термін «Light Novel» був утворений у 1990-х роках і є прикладом «васей-ейго» (японські псевдоангліцизми), він складається зі слів англ. light

(легкий, спрощений) та англ. novel (роман), що буквально значить «легкий роман». Лайт-новели утворились під впливом pulp-журналів, які були дешевими та масовими.

У середньому об'єм лайт-новели складає близько 50000 слів і публікується у форматі бункобон. Для того, щоб догодити читачам, у лайт-новелах поміщались зображення почали розміщувати ілюстрації у стилі аніме на початку кожної історії та включали статті про популярні аніме, фільми та відеоігри. Не рідко вони адаптуються до виходу манги чи аніме. Раніше аніме засновувалось на манзі, але сьогодні існує багато таких, що засновані на лайт-новелах.

Аудиторією лайт-новел у своїй більшості є молодь, тому автори використовують просту для читання форму, скорочуючи важкі слова та вирази. Оповідь ведеться від першої особи, з великою кількістю діалогів. Більшість головних героїв підліткового віку, що також не може не захоплювати юних читачів. Крім того, лайт-новели відомі своїми детально продуманими персонажами, тому читач, вочевидь, швидко проймається симпатією до них у процесі читання.

Особливістю даного стилю є розмаїття назв, деякі з них є неймовірно довгими. Назви можуть навіть складатись із великих речень, а також містять багато розділових знаків, таких як знаки запитання та оклику. Після прочитання деяких заголовків читач може зрозуміти про що буде йти оповідь у лайт-новелі, не дивлячись анотацію до неї.

У лайт-новелах використовують еліптичні речення, тобто такі, у яких відсутній один або обидва головні члени. Еліптичні речення притаманні насамперед розмовній мові (Ставицька, 2005). Тому для того щоб адаптувати японську літературу під молодь, автори пишуть еліптичними реченнями задля його спрощення і не обтяжувати читачів дотриманням логічної чіткості структури речення. Ось приклад з новели:

1) ガラス扉から飛び出すと、ちょうどそこに友達が歩いてきました。

ガラス扉から飛び出すと、ちょうどそこに友達が歩いてきました。

«І як тільки (я) вийшла через скляні двері, то побачила подругу, яка гуляла» (випущений підмет);

2) 可愛いピンクの長靴履いて、綺麗な赤い傘さして

カワイ: ピンクノナガブツ履いて、綺麗な赤い傘さして

«Я була одягнена у рожеві милі чоботи і взяла свою гарну червону парасолю» (випущений підмет).

Еліптовані речення притаманні розмовному стилю мовлення. Таке неповне речення характерне діалогічному, спонтанному мовленню. Досягати економії мовного матеріалу можуть також шляхом пропущенням окремих слів, словосполучень, і навіть підрядної частини складнопідрядного речення. Наприклад:

1) やがて「びびってんじゃねえ」とかなんとか

ヤガテ «Бібіттен джяне:» тока нантока

«Зрештою один із них сказав щось на кшталт: «Чому ти як дитина?»» (випущені головні члени речення);

2) ひとみ先生の言う、幸せっていうのはどういうこと

ヒトミセンセイノイフ、しあわせっていうのはどういうこと

«Що для вас щастя, учителько Хітомі?» (випущений присудок)

Однією з граматичних конструкцій, що формує спрощений стиль мови є *だって*. *だって* використовується для вираження власної думки чи здійснення чогось, пояснюючи причину. У контексті головна героїня запитує про чоловіка, котрий пояснює свою теорію поведінки людей:

それで、その偉そうな人が誰なのかお母さんに訊いたら、大学の先生だって。

*Сореде, соно ерасо:на хіто та дарена но ка ока:сан ні кі:тара, дайгаку
но сенсей датте*

«І коли я запитала у мами, хто той чоловік, вона відповіла, що це викладач в університеті».

Дана констукція використана у словосполученні «викладач університету», як пояснення відповіді мами.

Конструкція також використовується при суперечці, вживанні лайки з метою дорікнути комусь. У новелі дві героїні вели дискусію про сон в обідній час і одна з них сказала:

この時間が朝だっていう人間だっているさ。私がそうだ。

Коно джікан та аса датте іу нінген датте іруса. Ваташі та со:да

«Є люди, для яких третя година – це тільки ранок, – і я одна з таких». Тут також акцентується увага на поясненні, що героїня вчинила це, бо для неї наразі зараз «тільки ранок».

Сленг (*スラング* / Сурангу) – практично відкрита мовна підсистема ненормативних, стилістично знижених лексико-фразеологічних одиниць, що виконують експресивну, оцінну, евфемістичну функції (Ставицька, 2005). Сленг є мовним середовищем усного спілкування великої кількості людей, що відрізняється від мовної норми. Один із варіантів молодіжного жаргону японської мови є скорочення як використання резервів мовної економії, оскільки завдяки цьому стає можливим значне збільшення темпу мовлення. Наприклад:

1) *なんか* / *нанка*/(Щось; на кшталт; тому подібне) вживається у розмовному стилі. На письмі використовуватиметься *なにか*/ *аніка*/(щось).

私のことなんか知らなくていいよ

Ваташі но кото нанка шіранакуте і:йо

«Тобі і не потрібно знати щось про мене».

2) なんなの/ *нанныно*/ «Що?» Це розмовний варіант запитання *それは何なんだ*/ *Соре ва нан да*.

Сленг також включає вульгарні висловлювання. У лайт-новелі «Знову бачу сон, що снівся мені вчора» авторка використовує позначення лайливого слова, що має непристойне значення. Одну із героїнь лайт-новели звати *アバズレさん* / Абазуре-сан, що є нецензурним словом і означає «жінка легкої поведінки» (Хатояма, 2008). Так ляються на жінку, котра є невірною або ж так поводить. Слово має викривальне значення насмішки. Також може вживатись по відношенню до чоловіків.

Висновки та перспективи подальших наукових досліджень. Популярні лайт-новели написані у простому стилі і, таким чином, відповідають потребам своєї молоді аудиторії. Візуальне наповнення, мова, персонажі і назви – усе допомагає читачу зрозуміти про що оповідається у лайт-новелі і допомогти йому зануритись у світ, створений автором. Стиль написання лайт-новел повинен бути простим і легким для розуміння. Мова лайт-новели часто спрощена, не обтяжена важкими граматичними конструкціями і лексикою. Також у своїй більшості наближена чи абсолютно відповідає побутовому та молодіжному стилю. Використання сленгу надає експресивного, евфемістичну відтінку. Використання вказаних мовних засобів сприяє легкому розумінню й читанню історії, повністю виправдовуючи термін «лайт-новела».

Зважаючи на те, що популярність лайт-новел зростає, вважаємо, що даний жанр і надалі представлятиме широке коло мовно-культурних проблем, актуальних для японців. Зокрема, в якості перспективного напрямку, можемо відзначити такі: використання фразеологічних засобів, неологізмів, стилістичної фігури апосіопези (*頓絶法* /тондзецухо:/).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. [Kadokawa: Annual Report 2012.](#)

2. [LIGHT READING, Arts & Entertainment.](#)
3. [SEVEN SEAS ENTERTAINMENT LAUNCHES NEW «LIGHT NOVEL» IMPRINT.](#)
4. ライトノベル文学論, 榎本秋 [Light Novel Criticism, by Aki Enomoto]. Japan: NTT Shutsuban. October, 2008.
5. Ставицька Л.О. Арго, жаргон, сленг Соціальна диференціація української мови. Київ: Критика, 2005. 464 с.
6. Комарницька Т.К., Комісаров К.Ю. Сучасна японська літературна мова. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2012. 320 с.
7. Хатояма С. Японско-русский и русско-японский словарь современного сленга и ненормативной лексики. Москва: АСТ, Восток-Запад, 2008. 95 с.